

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

BESLUT

1 (10)

2008-10-16

511-9096-00

Bildande av naturreservatet Osbecks bokskogar i Laholms kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar med stöd av 7 kap. 4§ miljöbalken att förklara det område som avgränsas av den heldragna blå linjen på nedanstående karta, och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Samtidigt upphävs tidigare fattat beslut enligt 19§ Naturvårdslagen (Länsstyrelsen 1991-04-11) och beslut om fridlysning (Länsstyrelsen 1936-10-17) om skydd för Rödhög.

Postadress	Besöksadress	E-post	Telefon
301 86 HALMSTAD	Slottsgatan 2	lansstyrelsen@n.lst.se	035 - 13 20 00

Kontakt i detta ärende: Monica Mathiasson 035-13 2071

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

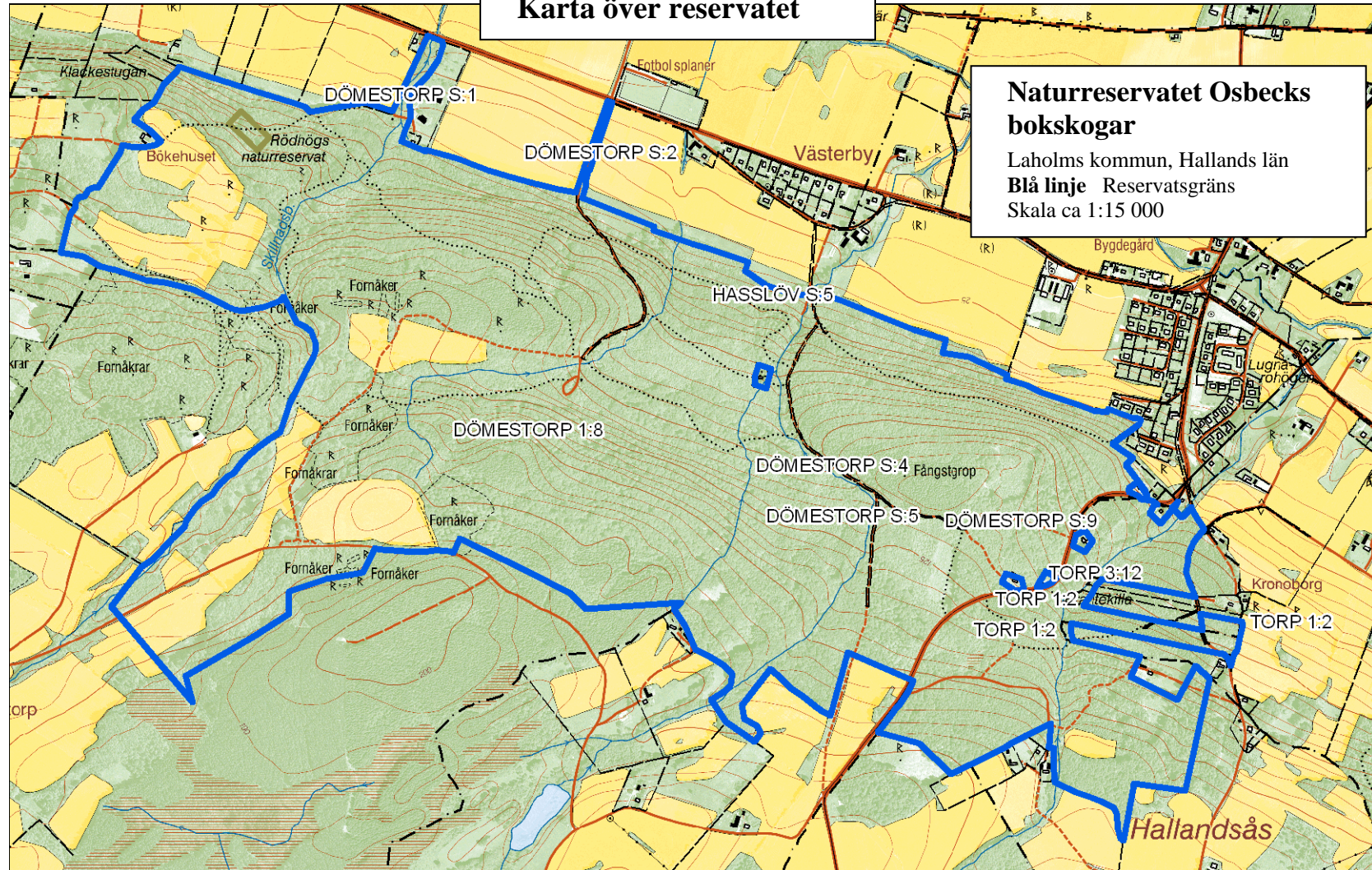
BESLUT

2 (10)

2008-10-16

511-9096-00

Karta över reservatet

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Osbecks bokskogar
Kommun	Laholm
Län	Halland
Natura 2000-beteckning	Dömestorp SE0510122
Lägesbeskrivning	Ca en mil söder om Laholm på Hallandsåsens nordsluttning
Mittkoordinater i Rikets nät	N:6253496 E:375497 enl. SWEREF99
Församling	Hasslöv och Östra Karup
Naturgeografisk region	Region 8, Nordöst - Skånes skogslandskap
Fastigheter	Dömestorp 1:8, Torp 1:2 och 3:12, marksamfälligheter Dömestorp s:1-9, Hasslöv s:5, Torp s:5 och s:6
Ägare	<u>Dömestorp 1:8</u> Staten, Naturvårdsverket <u>Torp 1:2</u> Rune(1/2) och Bodil(1/2) Boström, Hasslöv Torp 1, 312 97 Laholm <u>Torp 3:12</u> Sven-Åke Johnsson, Hasslöv Torp 3:11, 312 97 Laholm (1/2), Roland Johnsson, Hasslöv Torp 3:11, 312 97 Laholm (1/4), Mikael Johnsson, Menlösa 25, 312 98 Våxtorp (1/4) Ägareförhållanden i samfälligheterna ej fullständigt utredda av Lantmäteriet
Areal	273,5 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen
Jakträtt	på fd fast. Börkered 1:19 t.o.m. 2031-06-01
Servitut	se bilaga 6 samt markupplåtelseavtal: <u>förmån</u> : fastighetsägare Vallberga 3:35 Södra Hallands kraftförening, Box 63, 312 21 Laholm
Nyttjanderätt	Uttag av ved. Leif Karlsson, Hasslöv 6:32.

Beskrivning av området och skälen för beslutet

Hallandsåsens nordsluttningar öster om E6:an ligger i den allra sydligaste delen av Hallands län, i Laholms kommun. Hallandsås särart och höga naturvärden har länge varit kända. Bokskogsområdet föreslogs som reservat redan under 1960-talet (Lindgren 1968, Waldén 1967). Området är av riksintresse för naturvård (Erlandsson 2001) och friluftsliv (Widerström 1988). Delar av området är även av riksintresse för kulturminnesvård (Folkesson 1989). Nordsluttningen har ett framträdande läge i landskapet och intar höga estetiska värden. Hallandsås nordsluttning har också utpekats som en särskilt värdefull lövskogstrakt att skydda (Löfgren & Andersson 2000 och Brunet m fl. 2005). Urbergshorsten hyser således en rad höga värden.

Biologiskt värdefulla skogar finns främst i den nordvästra delen av området. Områdets betydelse omtalas i länets naturvårdsplan (Länsstyrelsen 1977): *Ängsbokskogen "...som genom sin rika vegetation, omväxlande beskaffenhet och storlek intar en särställning bland Hallands bokskogar"*. Detta resonemang går igen och vidareutvecklas i nästa generation av naturvårdsplan, där Hallandsås nordsluttning åsätts klass I (högsta naturvärde) med eftertryck: *"Ett av länets mest värdefulla naturområden"* (Bengtsson 1992). Här finns kalkhaltig morän och artrika ädellövskogar dominerade av bok, men där inslagen av t.ex. ask och alm är betydande. I de talrika källmarksmiljöerna växer oftast rika al-asksumpskogar. I våtmarksinventeringen (Forslund & Rundlöf 1985) avgränsades ett långsträckt klass I-objekt i nordsluttningen vid Hasslöv. En mängd sprickdalar leder källvatten från sluttningen ner mot Stensån. Stora delar av värdekärnan i Dömestorp (SE0510122) ingår i det europeiska nätverket av särskilt värdefulla naturområden, Natura 2000. Inom området är följande habitat enligt art- och habitatdirektivet utpekade: bokskogar av fryle-typ (9110), bokskogar av örtrik typ (9130), lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080, prioriterad), lind-lönnskogar i sluttningar och raviner (9180, prioriterad), mineralrika källor och källkärr av fennoskandisk typ (7160), trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ (9070). Bivråk, spillkråka och mindre flugsnappare förekommer i området och finns med i EU's fågeldirektiv.

Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering i området 1996, vilken utfördes av Örjan Fritz (Länsstyrelsen), visade på en extremt hög täthet av nyckelbiotoper med få motsvarigheter i övriga Sverige (Norén 1999). Inom en yta av ca 12 km² inom Hallands län mellan länsgränsen och Vindrarps noterades över 60 nyckelobjekt och ett 20-tal naturvärdesobjekt, en majoritet av befintlig ädellövskog var nyckelobjekt. En lång rad rödlistade svampar, kärlväxter, fåglar, lavar, mossor och landmollusker har noterats i området utan att detaljerade inventeringar utförts. I de många oförsurade bäckarna finns havsöring och en värdefull bottenfauna. Aktuella noteringar finns av totalt 61 rödlistade arter från Dömestorp (Bilaga 3). Dessutom tillkommer 88 regionalt intressanta arter.

Nordsluttningen inom Hallands län saknade intill nyligen nästan helt ett verksamt och varaktigt skydd. Endast ett mindre naturreservat, Rödhög, som berörde den rikare ädellövskogen. Det omfattade endast 0,5 ha. Ägarbilden för de mest intressanta skogs-

områdena var komplicerad och sammansatt: Stora delar ägdes av Hallands läns Landsting, men även av Laholms kommun, Kyrkan, Sveaskog AB, Dömostorps gård samt en rad privata markägare. Inom dessa områden bedrevs till stora delar ett produktionsinriktat skogsbruk, även om vissa särskilda hänsyn togs t.ex. på f.d. Landstingets mark. De befintliga biologiska värdena i området var inte bara oskyddade. Naturvärdena skulle kunna utvecklas i betydande grad om en gynnsam skötselriktning kunde genomföras. Mot denna bakgrund framstod en översyn av nordsluttningens lövskogar som mycket angelägen.

Nordsluttningen är känd för sina skogsområden med lövskogar på kalkrik mark, källor, bäckdalar och raviner. Bokskog av örttyp har i Hallands län här sin största areella utbredning. Tillsammans med främst blandädellövlundar av alm, ask, lönn och bok, alsumpskog av översilningstyp samt bokskog av ristyp, täcker lövskogarna här en yta av flera hundra hektar. Många rödlistade arter och hotade eller sårbara biotoper finns i området. Till detta kommer stora kvartärgeologiska och limnologiska värden. De naturvärden som Hallandsåsen representerar har få motsvarigheter och finns endast i en mycket begränsad del av landet. Orsakerna till den unika biologiska mångfalden är framförallt;

- kalkhaltig morän,
- fördelaktig hydrologi (källor, rännilar, bäckar, bäckdrag m.m.),
- topografisk brutenhet, med bäckdälder, sprickdalar och raviner,
- variation av biotoper,
- en lång kontinuitet av lövträd, främst bok i de östra delarna av området.

De biologiska värdena kan öka än mer genom olika typer av skötselstrategier. Viktigt är att ädellövs skogen till stora delar kan utvecklas genom intern dynamik och tillåtas nå maximal ålder. En rik förekomst av gamla träd och död ved är nämligen livsviktiga substrat för många av de specialiserade arter, som missgynnas inom det ordinära skogsbruket. Arealen lövskog kan ökas genom att planterade barrbestånd avvecklas. I andra delar inom områdena är bibehållen hävd, t.ex. genom bete, viktig för en annan del av den biologiska mångfalden.

Sammantaget är Hallandsåsens nordsluttning ett objekt av en mycket stor betydelse för biologisk mångfald, och betingar mycket höga naturvärden. Även för friluftsliv och kulturmiljövård är värdena mycket höga.

Genom reservatsbeslutet säkerställs och utvecklas naturvärden som annars hade varit hotade av ett rationellt skogsbruk.

Syfte med naturreservatet

De främsta syftena med reservatsbildningen är att bevara och utveckla naturvärdena i ädellövskogar, sumpskogar och betade hagmarker samt att bevara en naturlig vattenregim i området som helhet och ett rent oförsurat vatten i skogsbäckarna. Strukturer som död ved och gamla lövträd i både skuggiga och solexponerade miljöer ska förekomma i en omfattning som krävs för att rödlistade arter knutna till dessa ska ha en gynnsam bevarandestatus. Naturlig dynamik i skogen ska kompletteras med skötselåtgärder där så krävs.

Fornlämningar och andra kulturspår i markerna ska skyddas och bevaras. Det rörliga friluftslivet i området ska gynnas och området ska göras lättillgängligt. Besökare ska kunna få information om områdets naturförhållanden och kulturlämningar.

Syftena ska nås genom att:

- ersätta gran- och lärkbestånd med lövskog.
- kontinuerligt röja inkommande gran och andra främmande trädslag i hela reservatet.
- restaurera ett större betat hagmarksområde i markerna kring Allgustorp med äldre ekar, askar, klibbalar, hässlen och ridåer med blommande buskar samt utmarksbete i bokskog.
- låta områdets ädellövskogar och sumpskogar till större delen få utvecklas fritt så att mängden död ved och inslaget av gamla lövträd kan öka.
- bevara ett rent och oförsurat vatten i skogsbäckarna och områdets naturliga hydrologi.
- beakta de skötselråd som åtgärdsprogrammen* anvisar,
- anlägga och underhålla vandringsstigar, parkeringsplatser, utsiktsplats och rastplatser samt informationsskyltar.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter/naturtyper i reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

* ett åtgärdsprogram är ett vägledande dokument som Naturvårdsverket tagit fram för att bevara hotade organismer och deras livsmiljö.

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken, att val av område, reservatets omfattning och föreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som skall skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten.

Föreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5§ miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att:

- uppföra ny byggnad eller anläggning,
- upplåta nya tomtplatser,
- anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller jämförlig anordning,
- uppföra radiomast eller antenn eller anlägga luftledning,
- borra, spränga, schakta, gräva, dika, rensa diken, dämna, markbearbeta, bedriva täkt eller annan verksamhet som skadar området topografi och landskapets karaktär samt yt- eller dräneringsförhållanden,
- anlägga ny väg,
- anordna upplag,
- avverka, gallra, föryngra skog, eller på annat sätt påverka vegetationen annat än i enlighet med bifogade skötselplan,
- ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle annat än i enlighet med bifogade skötselplan,
- kalka, sprida handelsgödsel eller andra kemikalier,
- framföra motordrivet fordon på naturmark,
- ta bort eller skada stengärdesgård, odlingsröse o. dyl.,
- jaga, undantaget på fd fastigheten Börkered 1:19 t.o.m. 2031-06-01.

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas med stöd av 7 kap. 6§ miljöbalken ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten tåla åtgärder inom området enligt följande:

- skötsel enligt skötselplanen t.ex. i form av röjning och avverkning,
- utmärkning av reservatet,
- iordningsställande av parkeringsplatser med informationsskyltar för den besökande allmänheten,
- kontinuerligt underhåll av gångstigar och rastplatser för den besökande allmänheten samt
- undersökningar och dokumentation av mark- och vattenförhållanden, vegetation och djurliv.

8(10)

Med stöd av 7 kap. 30§ miljöbalken, om rätten att färdas och vistas i reservatet, är det utöver vad som annars gäller förbjudet för allmänheten att:

- elda annat än på anvisade platser,
- skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar samt att skada vegetationen i övrigt, t ex genom att gräva upp växter,
- gräva eller på annat sätt förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning,
- utöver på allmän väg framföra motordrivet fordon, cykla eller att parkera annat än på anvisade platser, med undantag för motordrivna rullstolar, servitutsinnehavare och delägare i samfälld väg,
- över natt uppställa husvagn, husbil eller motsvarande,
- medföra okopplad hund,
- utan Länsstyrelsens tillstånd fånga eller insamla ryggradslösa djur,
- utan Länsstyrelsens tillstånd genomföra vetenskapliga undersökningar som strider mot föreskrifterna,
- utan Länsstyrelsens tillstånd anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning samt
- utan Länsstyrelsens tillstånd snitsla spår, anordna orienteringskontroll, tävling eller annat arrangemang som kan inverka störande på naturmiljön och friluftslivet.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för förvaltare att genomföra eller upphandla den skötsel som ska genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

Föreskrifterna ska ej heller utgöra hinder för Vägverkets normala skötsel och underhåll av allmänna vägar som korsar reservatet.

Anvisade områden där det är tillåtet att framföra motorfordon och cyklar finns på bilaga 7.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bl.a.:

Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng.

För den del av naturreservatet Osbecks bokskogar som är ett Natura 2000-område, gäller dessutom, utöver reservatsföreskrifterna, en särskild tillståndsplikt för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i området (7 kap. 28a§§ MB). Tillstånd lämnas av Länsstyrelsen eller den myndighet som

enligt 9 kap. eller 11-15 kap. MB. Tillstånd får inte lämnas om verksamheter eller åtgärder kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses skyddas. Tillstånd får inte heller lämnas om åtgärden eller verksamheten medför att de arter som avses skyddas utsätts för störning som på ett betydande sätt kan försvåra deras bevarande i området.

Syftena i bevarandeplanen för Natura 2000-området Dömestorp (SE0510122) överensstämmer med syftena och skötselåtgärderna i reservatsbeslutet.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3§ förordning om områdesskydd (SFS 1998:1252) enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen. Förvaltare för reservatet ska vara Länsstyrelsen.

Ärendets handläggning

Mot bakgrund av de mycket höga naturvärdena och de aktualiserade planer om gallring och avverkning i ädellövskogar som förestod i området köpte Naturvårdsverket 182 ha av Landstinget Halland inom Osbecks bokskogar i december 1999. Därefter har förhandlingar och markaffärer skett med övriga markägare inom området. För delar av två fastigheter i objektets nordöstra del har förhandlingar ännu inte kunnat slutföras.

Vid remiss av förslaget till beslut framfördes flera synpunkter, se bilaga 8. Här redovisas även Länsstyrelsens ställningstagande i frågorna.

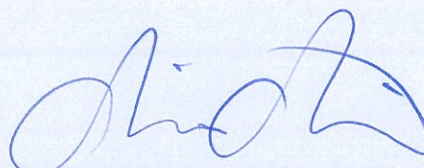
Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Lars-Erik Lövdén. I beslutet deltog även länsråd Lisbeth Schultze.

I handläggningen deltog länsjurist Ulf Ståhl, länsarkitekt Peter Nordström, biträdande länsantikvarie Marianne Foghammar, chef för enheten för naturvård och miljöövervakning Per-Magnus Åhrén, naturvårdshandläggare Karin Hernborg samt naturvårdshandläggare Monica Mathiasson som också var föredragande.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 9.

Lars-Erik Lövdén

Monica Mathiasson

Bilagor

1. Skötselplan med skogstyps-, skötsel- och friluftskartor
2. Bakgrundsbeskrivning ”Lövsskogar och hagmarker på Hallandsås nordsluttning vid Hasslöv – sköselförslag med hänsyn till rödlistade arters miljökrav och markhistoriken”
3. Rödlistade och regionalt intressanta arter
4. Rödlistade skalbaggar noterade av Pehr Osbeck i södra Halland under andra halvan av 1700-talet.
5. Översiktskartor
6. Fastighetsförteckning
7. Anvisade områden där cyklar och motorfordon är tillåtna att framföra
8. Sammanfattning av remissvar och Länsstyrelsens ställningstaganden.
9. Beslut om kungörelsedelgivning samt upplysning om överklagande

Skötselplan för naturreservatet Osbecks bokskogar i Laholms kommun

---

1. Syften med säkerställande och skötsel

De främsta syftena med reservatsbildningen är att bevara och utveckla naturvärdena i ädellövskogar, sumpskogar och betade hagmarker samt att bevara en naturlig vattenregim i området som helhet och ett rent oförsurat vatten i skogsbäckarna. Strukturer som död ved och gamla lövträd i både skuggiga och solexponerade miljöer ska förekomma i en omfattning som krävs för att rödlistade arter knutna till dessa ska ha en gynnsam bevarandestatus. Naturlig dynamik i skogen ska kompletteras med skötselåtgärder där så krävs.

Fornlämningar och andra kulturspår i markerna ska skyddas och bevaras. Det rörliga friluftslivet i området ska gynnas och besökare ska kunna få information om områdets naturförhållanden och kulturlämningar.

Syftena ska nås genom att:

- ersätta gran- och lärkbestånd med lövskog.
- kontinuerligt röja inkommande gran och andra främmande trädslag i hela reservatet.
- restaurera ett större betat hagmarksområde i markerna kring Allgustorp med äldre ekar, askar, klibbalar, hässlen och ridåer med blommande buskar samt utmarksbete i bokskog.
- låta områdets ädellövskogar och sumpskogar till större delen få utvecklas fritt så att mängden död ved och inslaget av gamla lövträd kan öka.
- bevara ett rent och oförsurat vatten i skogsbäckarna och områdets naturliga hydrologi.
- beakta de skötselråd som åtgärdsprogrammen* anvisar,
- anlägga och underhålla vandringsstigar, parkeringsplatser, utsiktsplats och rastplatser samt informationsskyltar.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter/naturtyper i reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

* ett åtgärdsprogram är ett vägledande dokument som Naturvårdsverket tagit fram för att bevara hotade organismer och deras livsmiljö.

2. Beskrivning

2.1 Administrativa data

<i>Namn</i>	Osbecks bokskogar
<i>Skyddsform</i>	Naturresevat
<i>Län</i>	Halland
<i>Kommun</i>	Laholm
Markslag och naturtyper (ha)	Skogstyp enligt KNAS: Barrblandskog 2,1 ha Granskog 27,5 ha Hygge 6,1 ha Jordbruksmark 32,6 ha Triviallövskog 9,6 ha Triviallövsk. m. ädellövskoginsl. 43,4 ha Ädellövskog 151,7 ha Övrigt 0,6 ha
<u>Prioriterade bevarandevärden</u>	
Naturtyper i EU:s habitatdirektiv	9110 Bokskogar av fryle-typ 9130 Bokskogar av örtrik typ 9080* Lövsumpskogar av fennoskandisk typ 9180* Lind-lönnskogar i sluttningar och raviner 7160 Mineralrika källor och källkärr av fennoskandisk typ 9070 Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ
Strukturer	Död ved (högstubbar, lågor), gamla lövträd, lövträdssocklar, skogsbäckar, rännilar och källor
Arter i EU:s fågelskyddsdirektiv (SPA arter)	A072 bivråk <i>Pernis apivorus</i> A236 spillkråka <i>Dryocopus martius</i> A320 mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>
Arter som är nationellt rödlistade eller regionalt intressanta	61 rödlistade och 88 regionalt intressanta arter, se bilaga 3
Friluftsliv	Natur- och kulturupplevelser, vandringar

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Huvuddelen av området har en lång kontinuitet som trädbevuxen betesmark (utmark och beteshage) och alsumpskog och bokskog är de skogstyper som haft störst utbredning under de senaste drygt 1 500 åren. Dessförinnan fanns även ett rikt inslag av ek, hassel, alm, lönn och lind, varav den sistnämnda i stort sett saknas i området idag (Björkman 2002, Hannon 2002).

Bokens snabba expansion i området mot slutet av järnåldern gynnades av de störningar som människan åstadkom genom avverkningar, tamboskapens betning och uppodling av åkrar, som när de övergavs kunde tas över av boken. Som ett bevis för denna omfattande kulturpåverkan finns idag stora system av fossil åkermark i vissa delar (Carlie m. fl. 2003).

Mot slutet av 1800-talet skedde stora avverkningar då boken gick starkt tillbaka och landskapet blev mycket öppet, för att åter beskogas under 1900-talet då boken åter expanderade och även granen började uppträda på arenan som planterade bestånd. Som ett resultat av avverkningarna finns idag en stor brist på riktigt gamla bokar och andra lövträd i området. Vid åldersbestämning av ett antal lövträd visade sig den äldsta boken vara 207 år gammal, medan huvuddelen av bokarna är yngre än 150 år (Nicklasson 2003).

Huvuddelen av skogarna är skogligt skötta, varvid död ved och rötade träd kontinuerligt har huggits bort och föryngring av bokskogen inleddes på några ställen för snart tio år sedan. Naturvårdsverkets markförvärv i området inleddes 1999 och i vissa delar av de äldre bokskogarna har det därefter, p. g. a. att den skogliga skötseln upphört, börjat bli en ansenlig mängd död ved till nytta för den biologiska mångfalden.

Vid den numera öde byn Allgustorp i sydvästra delen ingår äldre inägomarker där spåren efter det tidigare åker- och ängsbruket är tydliga. Här finns ekhagmarker, hamlade lövträd, hässlen, lövbryn och alsumpskogar med spår efter stubbskottsbruk. Även vid foten av åsen ingår trädbevuxna inägor, som tidigare varit ängsmarker. Delar av de äldre hagmarkerna betas fortfarande, medan andra delar är starkt igenvuxna. Något åkerbruk bedrivs inte längre i området.

Hallandsåsens nordsluttning är rik på fornlämningar och här finns bland annat stora områden med förhistoriska åkrar, flera stråk med äldre färdvägar (hålvägar), förhistoriska gravar, stenblock med skålgropar, bebyggelseämningar och rester efter äldre kvarnar.

Under 1970-talet anlade Landstinget här ett strövområde med parkeringsplats, flera markerade strövstigar, rastställen, utsiktsplats och informationsmaterial och det blev snabbt ett populärt utflyktsmål, inte minst under maj när bokskogens grönska är som skirast.

2.3 Beskrivning av bevarandevärden

En mer ingående beskrivning av de biologiska och kulturhistoriska värdena ges i bilaga 2 och i Fritz & Berlin (2002).

Biologiska bevarandevärden

Hallandsås bokskogsdominerade nordsluttning tillhör de fem mest nyckelbiotopstäta trakterna i landet (Norén 1999) och de biologiska värdena är av högsta nationella klass. Området ligger i en ädellövskogstrakt som är gemensam för Skåne och Halland, i länets strategi för skydd av värdefull skogsmark kallad *Hallandsås nordsluttning med Hallands Väderö*. Området hyser 61 kända rödlistade arter och många andra sällsynta arter, varav ett flertal inte är kända från något annat område i länet. På äldre bokar växer bland annat de hotade arterna bokporlav och pepparporella och florans av kalkkrävande marksvampar är unik för länet med rariteter som skivsopp och bläcksopp. Bland häckfåglarna finns arter som skogsduva, mindre hackspett, mindre flugsnappare och steknäck. I takt med att bokskogarna åldras och mer död ved skapas kommer naturvärdena att öka ytterligare.

Markerna är vattenrika med stort inslag av lövsumpskogar, bäckar, rännilar och källföden som tack vare moränens kalkinnehåll inte är försurade. Växt- och djurlivet är mycket rikt i dessa delar med skyddsvärda mossor, stenlavar, sländor m.m. och här finns länets artrikaste miljöer för landsnäckor. I vissa delar finns även en rik lundflora med Sankt Pers nycklar, trolldruva, månviol, lungört, tvåblad och springkorn. På den sistnämnda lever larverna av flera rödlistade fjärilar.

Vid Allgustorp i sydväst finns värdefulla lövhagmarker med äldre ekar, hamlade träd, alsumpskogar med sockelbildning och hässlen. Hagmarkerna betas delvis och är delvis starkt igenvuxna. Här finns flera rödlistade arter som korallticka och kastanjesopp, och naturvärdena blir på sikt ännu högre om ett större hagmarksområde restaureras.

Kulturhistoriska bevarandevärden

Denna del av Hallandsåsens nordsluttning är ovanligt rik på fornlämningar. Mest omfattande är stora områden med fossil åkermark, som sannolikt har sitt ursprung i järnålder-tidig medeltid. I sluttningarna finns flera stråk med djupt nerskurna hålvägar. I området finns även förhistoriska gravar, skålgropsstenar, bebyggelselämningar av flera slag och lämningar efter flera skvaltkvarnar. Exempel på mer sentida kulturlämningar är kolbottnar och en uppmurad tegelugn där man brände gengaskol av bok under andra världskriget.

En värdefull del av områdets kulturarv är också att flera framträdande historiska personer varit verksamma här och på olika sätt skildrat området. Mest betydande är linnélärjungen Pehr Osbeck som har efterlämnat unika manuskript om människor, växter och djur i dessa trakter för drygt 200 år sedan. Andra personer är generalamiralen Carl August Ehrensvärd, som bodde på Dömestorp under 1790-talet och har efterlämnat ett stort antal teckningar, samt Peter von Möller som bodde på Skottorps gods och ägde

stora delar av Hallandsås. Han var en av de ledande personerna under 1800-talets agrara revolution i Halland.

Geovetenskapliga bevarandevärden

Naturreseptatet ligger på Hallandsåsens relativt branta nordsluttning. Den södra delen av reservatet når nästan 200 m ö.h. medan den norra delen gränsar till Laholmsslättens sand och lera på ca 35-40 m ö.h. Hallandsåsen är en urbergshorst, dvs. en bergrygg bildad genom upprepade blockrörelser i berggrunden under många årmiljoner. Berggrunden domineras av en kraftigt uppsprucken och delvis djupvitträd gnejs tillhörande den sydvästsvenska gnejsregionen. Hallandsåsen ingår i den norra delen av den ca 10 mil breda förkastningszon (Tornquistzonen), som sträcker sig diagonalt över Skåne och sydligaste Halland i nordväst-sydostlig riktning.

Jordarterna på Hallandsåsen består av ett relativt tunt (0- ca 5 m) lager med morän och torv som täcker gnejsberggrunden. Berggrundsblottningarna är relativt få. Moränen är delvis kalkrik. Kalken härstammar med största sannolikhet från den kritberggrund som finns anstående omedelbart norr om Hallandsåsen och som kunnat tas upp av inlandsisen. Vanligen täcks dock den kalkrika moränen av mer eller mindre kalkfri morän. Moränen har en relativt lucker sammansättning och domineras av sand. Blockhalten i moränytan är till största delen mycket måttlig. Moränterrängen är delvis drumliniserad, dvs. utdragen i isrörelsens riktning (från nordost mot sydväst) uppe på åsen.

Ett flertal ravinartade bäckfåror liksom en del kalkkällor finns på Hallandsåsens nordsluttning

Friluftsliv

Osbecks bokskogar är redan ett etablerat och välkänt strövområde med tusentals besökare årligen. Här finns parkeringsplats, flera markerade strövstigar, rastplatser, toalett och utsiktsplats.

Prioriterade bevarandevärden

Bevarandet av bokskogar och andra lövskogar på kalkrik mark och de vattenrika miljöerna med lövsumpskogar, rännilar, bäckar och källflöden samt alla de rödlistade arter som är knutna till dessa har högst bevarandevärde. Dessa miljöer tillhör de rikaste i länet när det gäller hotade och sällsynta arter. Det är därför av största vikt att lövträdiskontinuiteten bibehålls, att inslaget av gamla träd och död ved ökar, att hydrologin inte påverkas negativt och att vattnet förblir rent och oförsurat.

Höga värden har även lövhagmarkerna vid Allgustorp, övriga lövskogar, den rika förekomsten av fornlämningar och de goda möjligheterna till ett rikt och varierat friluftsliv.

Referenser

Björkman, L. 2002. *Pollenanalytisk undersökning av torvmarker i Dömestorps naturreservat på Hallandsås nordsluttning. Hasslövs socken, Laholms kommun*. LUNDQUA Uppdrag 38, Kwartärgeologiska avdelningen, Lunds universitet.

Carlie, L., Larsson, K., Simonsson, G & Connelid, C. 2003. *Hallänningen och Hallandsåsen. Människa, natur och kultur under 3000 år*. Utgiven av Stiftelsen Hallands Läns museer. Landsantikvarien.

Daniel, E. 2006. Mail från SGU (*Geovetenskapliga bevarandevärden*).

Fritz, Ö. & Berlin, G. 2002. *Översyn av Hallandsåsens nordsluttning. Biologiskt värdefulla områden*. Länsstyrelsen i Halland och Skåne, meddelande 2001:2.

Hannon, G. E. 2002. *Bokskogens historia och dynamik i Biskopstorp och Dömestorp – resultat från makrofossilstudier*. Länsstyrelsen Halland, meddelande 2002:27.

Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen. 2007. Strategi för formellt skydd av skog i Hallands län. Meddelande 2007:5.

Naturvårdsverket. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av violgubbe. Rapport 5638.

Naturvårdsverket. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av sex hotade bokskogsarter. Rapport 5553.

Niklasson, M. 2003. En undersökning av trädåldrar i halländska skogsreservat. Länsstyrelsen Halland. Meddelande 2002:28.

Niklasson, M. 2008. Restaureringsplan för bokbestånd och unga bestånd i Osbecks bokskogar på Hallandsåsen. Utkast

Norén, M. 1999. *Nyckelbiotopsinventeringen 1993-1998 – slutredovisning*. Skogsstyrelsen. Meddelande 1999:1.

Skogssällskapet. 2007. Hasslövs skogar – en rapport med rekreationsförutsättningarna i fokus. Opubl.

3. Indelning i skötselområden

Reservatet är indelat i 4 skötselområden redovisade på skötselkarta 1. Delområden där restaureringsåtgärder ska genomföras redovisas på skötselkarta 1. Anordningar för friluftslivet framgår av friluftskartan.

4. Mål och föreskrifter för skötselområden

4.1 Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Lövskogarna i större delen av reservatet ska i huvudsak få utvecklas fritt, dock ska inkommande gran och andra främmande trädslag hållas efter. Ingen lövved tas bort från dessa delar. Inslaget av död ved och gamla lövträd kommer att öka, vilket är gynnsamt för hotade och hänsynskrävande arter i området.
- Bok ska utgöra minst 50 procent av det totala virkesförrådet. Ask, alm, ek, och skogslönn ska vara ett markant inslag i vissa delar och gynnas vid behov. Linden bör återföras till området.
- Områdets hydrologi ska vara ostörd och skogsbäckar och källföden ska inte ha någon märkbar påverkan av försurning och övergödning.
- Lövhagmarkerna vid Allgustorp ska vara betade och ogödslade samt med ett rikt inslag av äldre ekar och andra lövsolitärer, hamlade lövträd, stubbskottsbrukade alsocklar, hässlen, artrika buskridåer och solexponerade gläntor med hävdgynnade kärlväxter. Ett rikt inslag av död ved och rötade träd i såväl soliga som skuggiga lägen ska finnas i hagmarkerna.
- Utmarksbete ska ske i en del av bokskogen (öster om Allgustorp).
- All planterad barrskog ska avvecklas.
- Fossila odlingsspår och andra fornlämningar ska vara intakta.

4.2 Beskrivning, skötselmål och föreskrifter för skötsel

Skötselområde 1 Bokskogar och lövsumpskogar (210,3 ha)

Beskrivning

Huvuddelen av områdets lövskogar ingår i detta skötselområde som domineras av medelålders och äldre bokskogar med inslag av bland annat ask och alm i vissa delar. Även lövsumpskogar med klibbal, ask och björk ingår. Näringsrika skogar på kalkhaltig mark har stor utbredning i de nedre och mellersta delarna medan hedbokskogen dominerar i de övre. Talrika källflöden och oförsurade skogsbäckar rinner genom området. Dessutom ingår några mindre hyggen efter avverkad gran i den östra delen som kan lämnas för fri igenväxning till lövskog.

Naturvärdena är mycket höga och området hyser flertalet av de kända rödlistade arterna i reservatet. Svampfloran och förekomsten av kalkkrävande

landsnäckor är unika för länet och i bäckdalar och källflöden finns en mycket rik flora av kärlväxter och mossor. På äldre lövträd finns även en rik lavflora med ett flertal rariteter. Skogarna har tidigare gallrats och bristen på gamla lövträd och död ved är ännu stor. Naturvärdena kan förväntas öka ytterligare i takt med att lövskogarna åldras.

Talrika fornlämningar finns med stora områden med fossil åkermark och system av hålvägar som de mest framträdande.

Målsättning

Lövskogar som utvecklas fritt utan inslag av gran och främmande trädslag (förutom vissa äldre granar och lärkträd, se nedan). Inslaget av gamla lövträd och död ved ska vara rikligt. Boken, som är det biologiskt mest värdefulla trädslaget, bör utgöra minst 50 % av virkesförrådet. Ek, ask, alm, lönn, klibbal, lind och fågelbär utgöra minst 20 % av virkesförrådet. Hydrologin i området bör vara så opåverkad som möjligt av diken och avvattningar. Hävd i form av ex bete i vissa delar är en skötselåtgärd som kan övvervägas.

Åtgärder

Avverka eller röja bort gran och andra främmande trädslag som sykomorlönn vid behov. I avdelning 33, 34 och/eller 37 lämnas ett inslag av äldre granar, som inte konkurrerar med värdefulla ädellövträd, för att bevara en lämplig häckningsmiljö för brandkronad kungsfågel och av skogshistoriska skäl. Öppna diken bör läggas igen.

Vid behov och genom röjning/gallring gynna lövträd med värdefulla arter som inte tål kraftig beskuggning. Röja för att förbättra och/eller bibehålla en öppen lundkaraktär om det behövs för att gynna lundfloran och rödlistade insekter knutna till den. I dagsläget är behoven störst på växtplatsen för Sankt Pers nycklar i sydvästra delen av området. Med tanke på att flera rödlistade fjärilar i området är knutna till springkorn kan liknande åtgärder eventuellt behövas i framtiden för att gynna springkornet.

I området förekommer även bokporlaven som ingår i ett särskilt åtgärdsprogram för hotade arter "Åtgärdsprogram för bevarande av sex hotade bokskogsarter", Naturvårdsverket 2006. Skötselanvisningar i detta program bör beaktas.

I området har även violgubbe noterats för länge sedan och på senare tid eftersökts utan resultat. Även violgubben ingår i ett särskilt åtgärdsprogram "Åtgärdsprogram för bevarande av violgubbe", Naturvårdsverket 2006. Vid återfynd av arten bör skötselanvisningarna i åtgärdsprogrammet beaktas.

Restaureringsåtgärder

Nedan redovisas endast övergripande skötsel fördelat på olika bestånd med liknande skötselbehov. En fördjupad restaureringsplan är under framtagande, ett utkast finns tillgängligt, författat av Mats Niklasson, 2008. I korthet föreslås olika skötselåtgärder som syftar till att gynna och bevara hotade och rödlistade arter genom att omföra icke gammal skog till ett mer naturskogsliknande stadie.

Delområde 1A Bokskog, homogena medelålders-äldre bestånd (23,8 ha)

Avdelningar: 30, 32, 104, 105, 116

I delområdets homogena bokbestånd skapas genom olika åtgärder död ved och ljusöppningar. I delområdet finns inte några kända nyckelbiotoper eller naturvärdesobjekt och det dröjer sannolikt några decennier innan de aktuella strukturerna börjar skapas i någon större omfattning på naturlig väg, varför denna utveckling bör påskyndas för att gynna mångfalden. Vid skapande av luckor och död ved bör de träd som kapas/fälls/skadas utgöras av företrädesvis rakvuxna träd med slät bark. Andra träd som är krokiga, lutande, senvuxna och träd med olika typer av barkskador gynnas. Dessa är exempel på egenheter på träd som gynnar en barkstruktur som är lämplig för mer krävande mossor och lavar.

Delområde 1B Mycket täta ensartade ungskogar av bok med glest överstånd av äldre bok (10,4 ha). Avdelningar: 19, 40, 62, 70, 106

Äldre bokstammar samt grova högstubbar och lågor hålls fria från uppväxande ungskog genom brunnsröjning vid behov, för att gynna lavar, skalbaggar m.m. knutna till äldre bokar i ljusöppna miljöer. Röjning i föryngringarna med mål att gynna olika trädslag och karaktärer. Metodutveckling pågår inom ramen för restaureringsplanen.

Den anlagda dammen i avd 106 på skötselkartan (i öster) tas bort och marken återställs till en lövsumpskog. De två slangar som leder vatten från bäcken i nordväst till dammen, rester av stängsel m.m. städas bort.

Delområde 1C Fjorton granbestånd (14,6 ha)

Avdelningar: 20, 25, 28, 34, 65-67, 80, 86-88, 93, 97, 112

Granbestånden avvecklas och lämnas därefter för spontan föryngring med lövskog, utan andra åtgärder än bortröjning av gran och andra främmande trädslag vid behov. Lämna kvar fällda och stående träd för att öka strukturell variation. I flera av bestånden finns fornlämningar (bl. a. fornåkrar) som kräver särskild hänsyn vid avverkning och utkörning av granvirket. För område 1Ca (avd 25, söder om centrala p-platsen) kan övervägas alternativet att i stället helt eller delvis låta området ingå delområde 2A (vilket innebär restaurering till

betad hagmark i stället för lövskog). Områdena 1Cb (avd 65-67 och 93) hägnas och planteras med ek, skogslönn och lind för att få en mer varierad trädslagsfördelning.

Delområde 1D Ett granbestånd (2,3 ha) Avdelning: 78

Granbestånd som saknar lövföryngring. Beståndet kanthuggs i norra och östra delen så att ca hälften av beståndet avvecklas. Lämna kvar fällda och stående träd för att öka strukturell variation. Bok planteras eller sås. Efter 10 år avvecklas resterande delen av granbeståndet varefter området planteras/sås med bok.

Delområde 1E Tre lärkbestånd (2,0 ha) Avdelning: 14, 27, 33

Äldre lärkbestånd med en bitvis riklig föryngring av bok och andra lövträd. Även gran ingår i vissa delar. I de båda östra lärkbestånden väljs de mest imponerande lärkträden ut och markeras för att lämnas kvar och tillåtas nå maximal ålder av skogshistoriska och kulturhistoriska skäl. All lärk och gran i övrigt i dessa båda bestånd avvecklas successivt under de närmaste 20 åren. Det västra lärkbeståndet glesas ut under de närmaste åren för att gynna befintlig lövföryngring och slutavverkas inom 10 år.

Skötselområde 2 Betade lövhagmarker (43,5 ha)

Beskrivning

Området utgörs av tidigare inägomarker, främst till den idag öde byn Allgustorp, med olikåldriga lövblandskogar, betade lövhagmarker och öppna betesvallar samt ett större granbestånd i nordost. Äldre solitärer av bland annat ek, ask, sälg och björk, hamlade lövträd, alsumpskogar med spår efter stubbskottsbruk, hässlen och artrika lövridåer utmed stengårdsgårdar finns spritt i området. Flera värdekärnor med rödlistade och regionalt intressanta arter ingår, men det handlar framförallt om arter som kräver mer skötselåtgärder jämfört med skötselområde 1, exempelvis korallticka, kastanjesopp och läderskål. Nyligen noterades flera bestånd med smörbollar bl. a vid den ”stora eken”.

I området finns goda förutsättningar att återskapa ett större område med ljusöppna lövhagmarker med gammelekar m.m. som hade stor utbredning på Pehr Osbecks tid och som då också hyste arter som ekoxe, läderbagge och stor ekbock och en rad andra arter som idag inte har några kända förekomster i dessa trakter. Talrika fornlämningar (bl. a. fornåkrar) som kräver särskild hänsyn vid skötselåtgärder finns i området.

Målsättning

Betade och ogödslade lövhagmarker med ett rikt inslag av solitärer av ek, ask, björk, klibbal, sälg och andra lövträd, äldre hasselbuketter samt rötade lövträd och död lövved

i såväl solexponerade som skuggiga miljöer. Talrika solexponerade gläntor med en hävdgynnad örtflora ska finnas i området.

Ett inslag av traditionellt hävdade lövträd (hamling och stubbskottsbruk) ska finnas och utmed stengårdsgårdar, vägar och andra kantzoner ska finnas artrika busk- och trädridåer som successivt föryngras. Eken ska utgöra ett betydande inslag i hagmarkerna på de torrare markerna, men en inblandning av alla i trakten förekommande lövträd och buskar bör eftersträvas. Linden, som försvunnit från området, bör återföras till området och även skogslönnen och almen som är hårt tillbakaträngda bör gynnas.

Åtgärder

Årligt bete med nötkreatur. Ett betestryck som tillåter att det finns en hel del nektar- och pollenproducerande blommor i hagarna under maj-augusti bör eftersträvas för att gynna fjärilar, bin, humlor och andra insekter (d. v. s. inte alltför hårt betestryck). Om möjligt kan även någon del med äldre åkrar och ängar slås maskinellt eller brännas på våren för att gynna örtfloran.

Enstaka träd bör planteras i minihägn på några av de öppna ytorna så att ett glest trädskikt kan bildas. Plantering av buskar i öppna ytor och i bryn. Det är även lämpligt att anlägga faunadepåer i området.

Regelbunden hamling (4-5 års mellanrum) av ett antal solitärer av ask, lönn, sälg, rönn, lind och/eller björk och en mer oregelbunden hamling/topphuggning (hugga ”skator”) av ett antal ekar och bokar. Veteranisering, dvs att ”åldra träd i förtid” t ex genom att skada och beskära träd bör utföras på en del icke gamla träd.

Stubbskottsbruk av hassel, klibbal och ask i vissa delar med en omloppstid på 10-20 år. I de betade alsumpskogarna bör ljusluckor skapas genom att grupper av alar stubbskottsbrukas, varvid de avverkade stammarna bör lämnas kvar som död ved.

Kontinuerlig föryngring av befintligt lövbuskage så att det hela tiden finns ett rikt inslag av blommande buskzoner i området.

Plockhuggning och röjning vid behov i hagmarkerna för att gynna och nyskapa lövsolitärer, ljusluckor etc., varvid en hel del död ved och rishögar lämnas på lämpliga ställen.

På sikt (när ett större hagmarksområde restaurerats) bör övervägas att återinföra från trakten försvunna hagmarksarter som ekoxe och läderbagge.

Restaureringsåtgärder

Delområde 2A Granbestånd (5,1 ha) Avdelning: 22

Medelålders granbestånd som avvecklas snarast möjligt och överförs till betad

lövskogsmark. Befintliga lövträd sparas, och topphugges vid behov, för att bli hagmarksträd. Dessutom anläggs några minihägn där lind, ek och skogslönn planteras som framtida hagmarksträd.

Delområde 2B Betesvallar (f. d. åkrar) (29,4 ha) Avdelningar: 16, 23, 51
De större öppna och tidigare stenröjda betesvallarna restaureras till en mer småskalig träd- och buskrik hagmark av samma karaktär som finns i de mer välbevarade delarna av området och som även framgår av äldre lantmäterikartor från närliggande byar på åsen, se närmare i bilagan till skötselplanen. En särskild restaureringsplan bör upprättas för detta med målsättningen att gynna rödlistade hagmarksarter samt att restaureringen ska utföras med stor hänsyn till befintliga kulturspår och på ett sätt som passar in i den kulturgeografiska helheten. Förutom hagmarksträd, buskzoner etc. bör om möjligt återskapas miljöer med mindre odlingsrösen, stensträngar och terrasskanter, vilket gynnar både biologisk mångfald och den kulturgeografiska helheten.

Skötselområde 3 Betad utmarksbokskog (19,4 ha)

Beskrivning

Äldre bokskogar dominerar, men även några medelålders-äldre granbestånd och mindre lövsumpskogar ingår. Bokskogarna som helhet har nyckelbiotopskaraktär med flera rödlistade arter och signalarter och under de senaste åren har rikligt med högstubbar och lågor av bok bildats i de övre delarna. I den sydvästra delen ingår ett bokbestånd som varit föremål för förnygringsåtgärder (ljushuggning och markberedning med svin). Fossil åkermark finns framförallt i de södra delarna.

Målsättning

Extensivt betad bokskog av utmarkskaraktär med inslag av andra lövträd, som klibbal, björk, lind och ek, och som förutom extensivt bete lämnas i huvudsak för fri utveckling. Riklig förekomst av gamla träd (såväl grova som mera klena och senvuxna) och död ved (lågor, högstubbar etc) ska känneteckna området. Gran och andra främmande trädslag ska inte förekomma.

Åtgärder

Extensivt bete med nötkreatur årligen. Bortröjning av gran och andra främmande trädslag vid behov.

Restaureringsåtgärder

Delområde 3A Äldre bokskog som är ljushuggen och markberedd (3,5 ha)

Avdelning: 53

Samma skötselåtgärder som 1B. Betesdjuren får därefter skapa/bibehålla luckighet i beståndet.

Delområde 3B Tre granbestånd (6,1 ha)

Granbestånden avvecklas snarast möjligt och hyggena ska ingå i utmarksbetet, men lämnas i övrigt för fri igenväxning med lövskog. För att få en mer blandad lövskog bör dock ek, skogslönn och lind planteras i några minihägn på hygget.

*Skötselområde 4 Allé utmed infartsväg (0,4 ha)*Beskrivning

Gammal blandträdsallé som domineras av grov alm (ca. 200-250 år) och grov sykomorlönn med inslag av poppel, klibbal, ask och sälg. De grova stammarna hyser en artrik lavflora. De flesta almarna är döda eller döende.

Målsättning

En allé som ska ha förutsättningar för höga biologiska värden men också utgöra ett kulturhistoriskt värdefullt inslag. I första hand ska allén utgöras av inhemska trädslag.

Åtgärder

Helt döda träd avvecklas och bortföres till andra delar av naturreservatet. Sykomorlönnarna ska på sikt avvecklas och ersättas med inhemska trädslag som tex skogslönn, ek, ask och/eller lind. Särskild restaureringsplan bör upprättas.

Vägverket ansvarar för normal skötsel och underhåll av de allmänna vägarna.

5. Friluftsliv och turism

Osbecks bokskogar är ett välbesökt strövområde med stor betydelse för rekreation och turism.

Syftet med anordningar för friluftslivet i området är att bjuda på fina vandringar och naturupplevelser samt att förmedla information om lövskogarnas och hagmarkernas naturvärden och kulturhistoria. Besöksanläggningarna ska så långt som möjligt tillgänglighetsanpassas. Skogssällskapet har haft i uppdrag av Länsstyrelsen att göra en förstudie över områdets nuvarande status som rekreationsområde varefter förslag på möjligheter till utveckling har sammanställts i en rapport.

Nedanstående anordningar för friluftslivet ska finnas, se förslag på friluftskarta.

Parkeringsplatser

Två större parkeringsplatser (Ps) med plats även för bussar ska finnas, dels den befintliga p-platsen i centrala delen av området och dels vid Brante källa i östra delen där det redan idag finns en grusplan som utnyttjas för parkering.

Dessutom kan två-tre mindre p-platser (Pm) anläggas vid Allgustorp, Hackarehuset och/eller nordost om Rödhög.

Informationsskyltar

Informationsskyltar (I) ska finnas vid parkeringsplatserna. Vid de båda större p-platserna bör en mer fyllig information om reservatets naturvärden och kulturhistoria ges, eventuellt i en särskild anläggning.

Markerade strövstigar

Ett väl utbyggt system av markerade stigar och rastplatser ska finnas i området, se förslag på friluftskartan. Tillgängligheten kan öka genom t. ex. uppbyggnad av ramper och utfyllnad av stigar.

Toaletter

Toaletter (T) bör finnas vid de båda större p-platserna.

Utsiktsplats

Utsiktsplatsen (U) norr om den centrala p-platsen underhålls och röjs vid behov. När granbeståndet sydost om utsiktsplatsen har avverkats kan man överväga att flytta den ett stycke österut om ännu bättre vyer öppnar sig här.

Eldplatser

Etablerade eldplatser (E) finns på två ställen och dessa ska bevaras och underhållas. Om utsiktsplatsen flyttas bör även eldplatsen flyttas. Vid behov kan det bli aktuellt att anlägga fler eldplatser.

6. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

Naturvårdsverket tar för närvarande fram ett uppföljningsprogram som omfattar Natura 2000-områden och andra skyddade områden. Inventering och uppföljning kommer att ske utifrån detta program.

7. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finansiering
Betesdrift	Varje år	2 och 3		1	Vårdanslaget/ EU´s miljöersättn.
Röjning av gran m.m.	Vid behov	Hela	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget

Plockhugning och röjning i hagmarker	Vid behov	2	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget
Hamling, stubbskottsbruk och röjning av lövbuskage	Kontinuerligt	3	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget
Utmärkning av reservatets gränser	Omgående	Hela	Länsstyrelsen	1	Naturvårdsverket via avtal med LM
Uppföljning av kvalitetsmål och skötselåtgärder	Vart tionde år	Hela	Länsstyrelsen	2	Vårdanslaget
Underhåll av anordningar för friluftslivet	Kontinuerligt	Hela	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget
<i>Restaurering</i>					
Skapa ljusluckor och död ved	Snarast	1A	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget
Ta bort damm m.m.	Snarast	1B (avd 106)	Länsstyrelsen	2	Vårdanslaget
Avveckla granbestånd	Snarast	1C, 2A, 3B	Länsstyrelsen	1	Finansieras av virkesintäkter
Avveckla granbestånd stegvis	Första etappen snarast, slutavverkas ca 2020	1D	Länsstyrelsen	1	Finansieras av virkesintäkter
Avveckla lärkbestånd	Utglesning snarast, stegvis avveckling till ca 2020	1E	Länsstyrelsen	1	Finansieras av virkesintäkter
Anlägga minihägn, plantera lind, ek och lönn	Snarast efter avverkning	2A, 3B	Länsstyrelsen	2	Finansieras av virkesintäkter
Upprätta restaureringsplan för betesvallar	Före 2010	2B	Länsstyrelsen	2	Vårdanslaget
Upprätta restaureringsplan för allén	Före 2010	4	Länsstyrelsen	2	Vårdanslaget

8. Finansiering

Åtgärd	Finansiering
Utmärkning av reservatets gränser	Naturvårdsverket
Anläggningar för friluftslivet	Vårdanslaget
Skötselåtgärder, se sammanfattning skötselåtgärder	Vårdanslaget
Uppföljning och dokumentation	Vårdanslaget

Skogstypskarta

Naturreservat: *Osbecks bokskogar*

Församling: *Hasslöv-Våxtorp*

Kommun: *Laholm*

Län: *Hallands län*

Upprättad år: *2008*

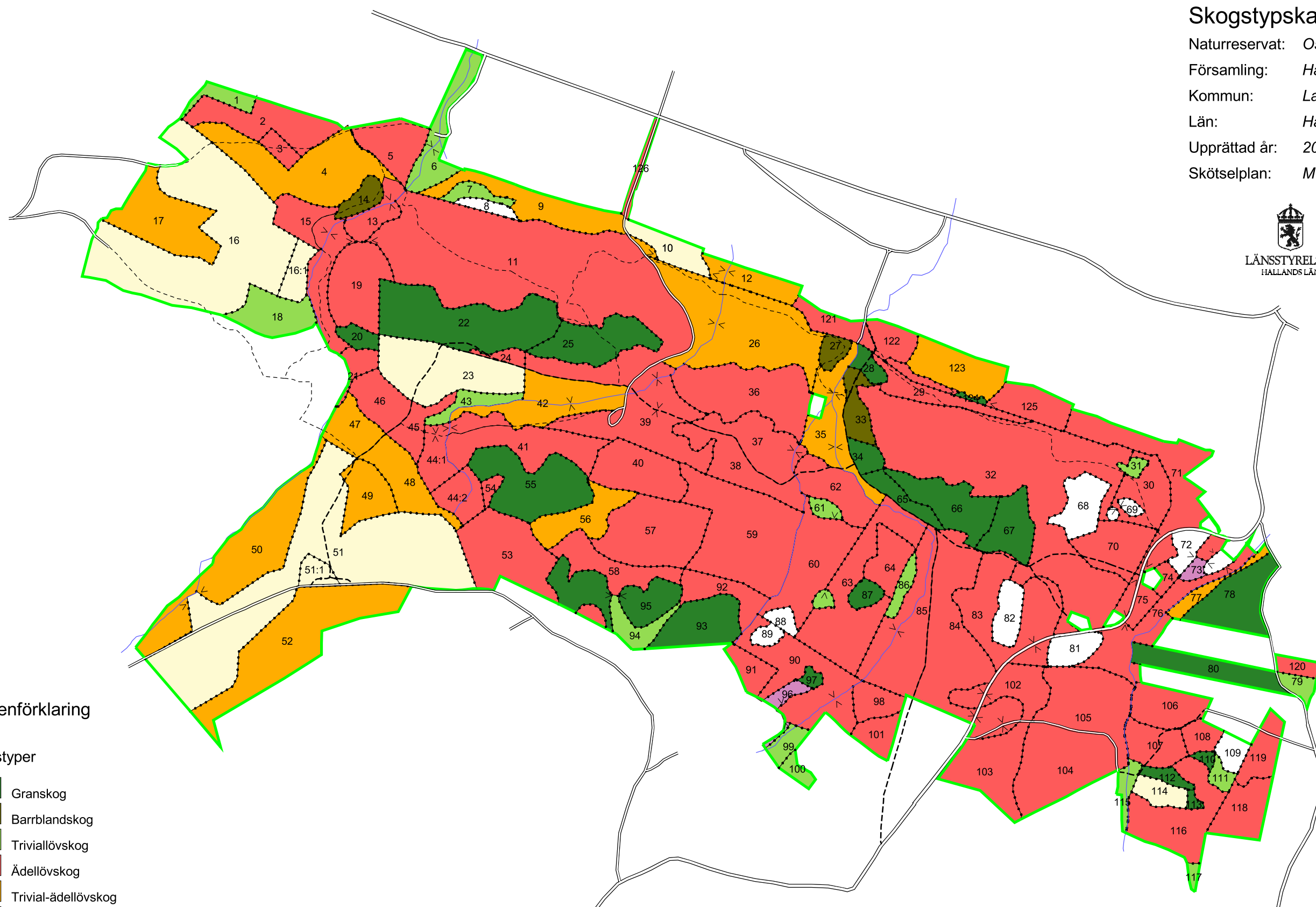
Skötselplan: *M Mathiasson*

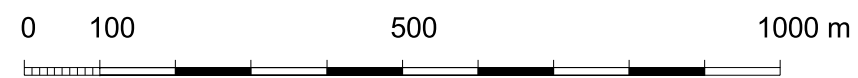
Teckenförklaring

Skogstyper

- Granskog
- Barrblandskog
- Triviallövskog
- Ädellövskog
- Trivial-ädellövskog
- Hygge
- Jordbruksmark
- Övrigt

Skala 1:10000

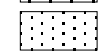
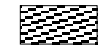

Skötselkarta 1

Naturreseptat: *Osbecks bokskogar*
Församling: *Haslöv-Våxtorp*
Kommun: *Laholm*
Län: *Hallands län*
Upprättad år: *2008*
Skötselplan: *M Mathiasson*

Teckenförklaring

Skötselområden

- 1A
- 1B
- 1C
- 1Ca
- 1Cb
- 1D
- 1E
- 2A
- 2B
- 3A
- 3B

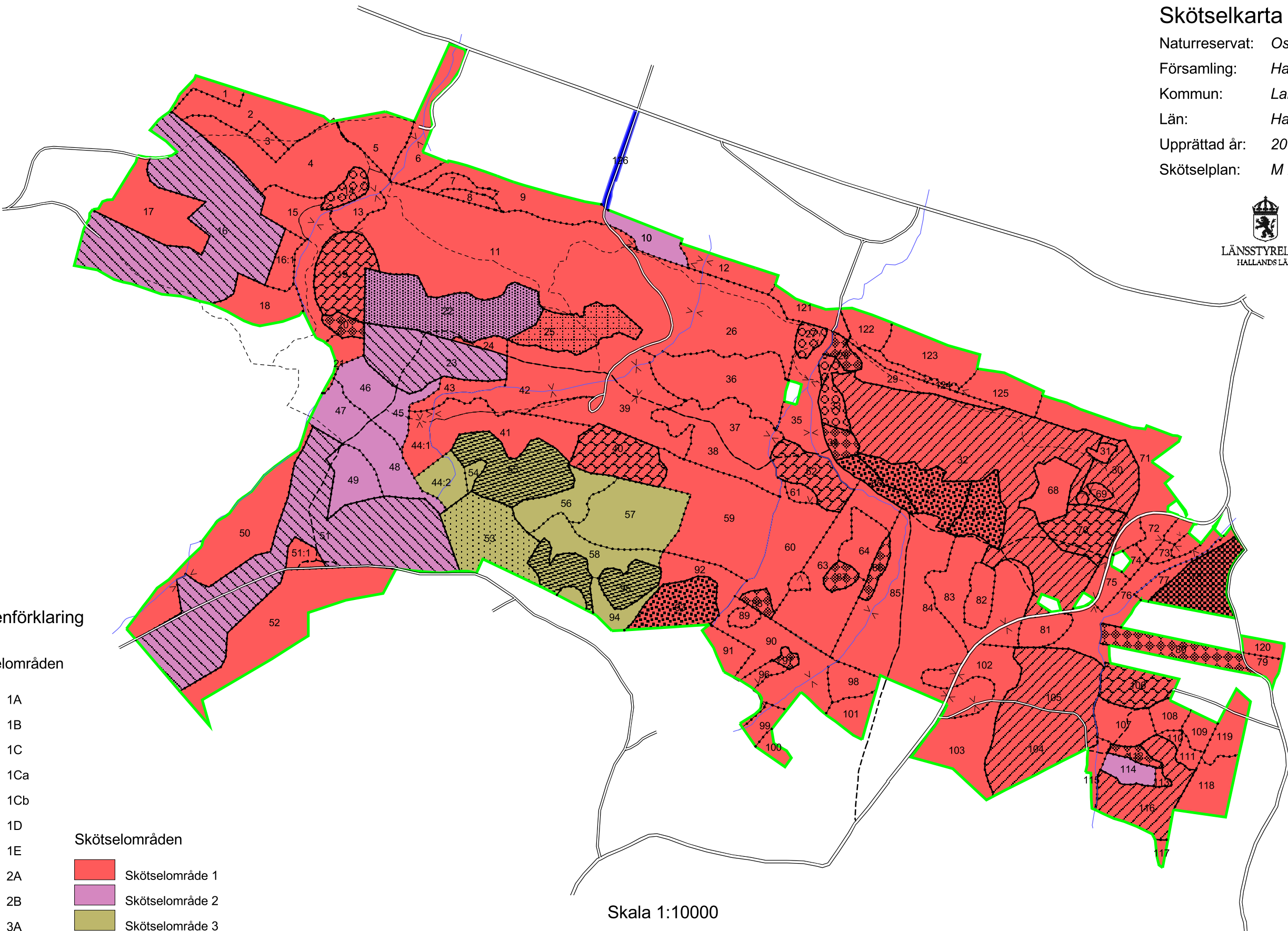
Skötselområden

- Skötselområde 1
- Skötselområde 2
- Skötselområde 3
- Skötselområde 4

Skala 1:10000

N

Skötselkarta 2

Naturresevat: *Osbecks bokskogar*

Församling: *Hasslöv-Våxtorp*

Kommun: *Laholm*

Län: *Hallands län*

Upprättad år: *2008*

Skötselplan: *M Mathiasson*

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

